

Na torowisku w Opocznie populacja wytwarza nasiona, można więc przypuszczać, że gatunek ma szanse zadomowić się i rozprzestrzeniać, mimo iż siedlisko ma charakter zaburzony.

Dokumentacja zielnikowa zostanie złożona w Herbarium UJ (KRA).

Summary. New locality of *Chenopodium aristatum* (Chenopodiaceae) on the area of railway track on the eastern part of the Opoczyńskie Hills. *Chenopodium aristatum* L. is rare and interesting due to distribution synanthropic species in the flora of Poland. In 2009, the new locality was found in Opoczno ATPOL square: EE 1133 (in 2.5 × 2.5 grid). *Chenopodium aristatum* grows together with *Amaranthus albus*, *Eragrostis minor*, *Lappula squarrosa*, *Panicum miliaceum*, *Portulaca oleracea* etc. on the tracks near railway station.

LITERATURA

- AELLEN P. 1979. *Chenopodiaceae* Vent. – W: G. Hegi, *Illustrierte Flora von Mitteleuropa*, 2 Aufl. 3 (2/3): 533–692. C. Hanser Verl., München.
- ĆWIKLIŃSKI E. 1970. Flora synantropijna Szczecina. – *Monogr. Bot.* **33**: 1–103.
- GLĄZEK T., MIREK Z. & POŁOŃSKA A. 1983. *Chenopodium aristatum* L. – rzadki w Polsce gatunek synantropijny. – *Fragm. Flor. Geobot.* **29**(1): 9–14
- HOLZFUSS E. 1941. Mitteilungen aus der Schuttplätze in Pommern. – *Dohrniana* **12**: 19–33.
- ZAJĄC A. & ZAJĄC M. (red.) 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. s. xii + 714. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków.
- ANNA TROJECKA-BRZEZIŃSKA, *Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, ul. Kopernika 27, PL-31-501 Kraków, Polska; e-mail: ania.troj@op.pl*

Przyjęto do druku: 25.02.2010 r.

Przyczynek do flory mszaków okolic Morąga (Pojezierze Mazurskie)

Pojezierze Mazurskie należy do regionów o dość dobrze poznanej florze mszaków, jednakże duża część danych pochodzi jeszcze z prac opublikowanych przed II wojną światową (KLINGGRAEFF 1893; DIETZOW 1938). Niniejsza notatka stanowi przyczynek do poznania brioflory okolic Morąga.

Materiały zebrane zostały w pierwszej połowie sierpnia 1992 r. na dwóch stanowiskach. Pierwsze to kompleks leśny na południe od wsi Dury, natomiast drugi to okolice wsi Kretowiny nad jeziorem Narie. Obydwa stanowiska leżą na terenie gminy Morąg, w kwadracie ATMOS Bd 39.

Lista zawiera 52 gatunki i 1 odmianę. Spośród nich jeden gatunek (*Homalia trichomanoides*) podlega ścisłej ochronie gatunkowej, natomiast 10 – ochronie częściowej (np. *Dicranum polysetum*, *Eurhynchium angustirete* i *Hylocomiadelphus triquetrus*). Na uwagę zasługują stanowiska mchów *Hypnum pallescens*, *Mnium stellare*, *Pterigynandrum filiforme* i *Sciuro-hypnum reflexum*, uważanych za gatunki górskie, reglowe (STEBEL 2006).

Objaśnienia: *c. gem.* – okazy zebrane z rozmnożkami; *c. spor.* – okazy zebrane ze sporogonami; ! – gatunek objęty ochroną częściową; !! – gatunek objęty ochroną ścisłą.

Wątrobowce *Marchantiophyta*

Lophocolea bidentata (L.) Dumort. – Kretowiny, skarpa nad jeziorem Narie.

L. heterophylla (Schrad.) Dumort. – Kretowiny, pień *Quercus robur* w borze mieszanym i pień *Betula pendula* nad jeziorem Narie.

Metzgeria furcata (L.) Dumort. – Dury, pnie *Tilia cordata* w lesie mieszanym i obok drogi Morąg – Kretowiny.

Ptilidium pulcherrimum (Weber) Vain. – Dury, pień *Fagus sylvatica* w lesie mieszanym; Kretowiny, pień *Sorbus aucuparia* nad jeziorem Narie.

Radula complanata (L.) Dumort. – Dury, pień *Tilia cordata* obok drogi Morąg – Kretowiny oraz pień *Carpinus betulus* w lesie mieszanym, *c. spor.*; Kretowiny, pień *Acer pseudoplatanus* nad jeziorem Narie.

Mchy *Bryophyta*

Amblystegium serpens (Hedw.) Schimp. – Kretowiny, pień *Salix fragilis* nad jeziorem Narie.

Atrichum undulatum (Hedw.) P. Beauv. – Kretowiny, przydroże nad jeziorem Narie.

Aulacomnium androgynum (Hedw.) Schwägr. – Kretowiny, przydroże i pniak w borze mieszanym, *c. gem.*

Brachytheciastrum velutinum (Hedw.) Ignatov & Huttunen – Kretowiny, gleba i pniak nad jeziorem Narie, *c. spor.*

Brachythecium albicans (Hedw.) Schimp. – Kretowiny, przydroże w borze sosnowym.

B. rutabulum (Hedw.) Schimp. – Kretowiny, gleba w borze mieszanym oraz pniak nad jeziorem Narie, *c. spor.*

B. salebrosum (F. Weber & D. Mohr) Schimp. – Kretowiny, kłoda w borze mieszanym.

Bryum argenteum Hedw. – Kretowiny, murek, *c. spor.*

B. caespiticium Hedw. – Kretowiny, murek, *c. spor.*

! *Calliergonella cuspidata* (Hedw.) Loeske – Kretowiny, gleba i pniak w buczynie.

Ceratodon purpureus (Hedw.) Brid. – Kretowiny, murek i przydroże, *c. spor.*

Dicranella heteromalla (Hedw.) Schimp. – Kretowiny, skarpa w borze mieszanym.

! *Dicranum polysetum* Sw. *ex anon.* – Kretowiny, gleba w borze mieszanym.

! *D. scoparium* Hedw. – Kretowiny, pień *Betula pendula* i piaszczysta skarpa nad jeziorem Narie.

Drepanocladus aduncus (Hedw.) Warnst. – Kretowiny, brzeg jeziora Narie.

! *Eurhynchium angustirete* (Broth.) T. J. Kop. – Kretowiny, skarpa nad jeziorem Narie.

Fontinalis antipyretica Hedw. var. *gigantea* (Sull.) Sull. – Kretowiny, drewniane pale, kamienie i dno jeziora Narie, obficie koło wyspy Ostrów Zielony.

Funaria hygrometrica Hedw. – Kretowiny, spalenisko w borze mieszanym, *c. spor.*

Herzogiella seligeri (Brid.) Z. Iwats. – Dury, pień *Fagus sylvatica* i pniak w lesie mieszanym, *c. spor.*; Kretowiny, gleba w buczynie, *c. spor.*

!! *Homalia trichomanoides* (Hedw.) Schimp. – Dury, pień *Carpinus betulus* w lesie mieszanym, *c. spor.*

- ! *Hylocomiadelphus triquetrus* (Hedw.) Ochyra & Stebel [= *Rhytidiadelphus triquetrus* (Hedw.) Warnst.] – Kretowiny, przydroże w borze mieszanym.
- ! *Hylocomium splendens* (Hedw.) Schimp. – Kretowiny, przydroże w borze sosnowym.
- Hypnum cupressiforme* Hedw. var. *cupressiforme* – Dury, pień *Fagus sylvatica* w lesie mieszanym; Kretowiny, pień *Salix alba* i pniak nad jeziorem Narie.
- var. *filiforme* Brid. – Kretowiny, pień *Ulmus* sp. nad jeziorem Narie.
- H. pallescens* (Hedw.) P. Beauv. – Dury, pień *Carpinus betulus* w lesie mieszanym, *c. spor.*
- Leptodictyum riparium* (Hedw.) Warnst. – Kretowiny, kłoda na brzegu jeziora Narie, *c. spor.*
- Mnium stellare* Hedw. – Kretowiny, pniak nad brzegiem jeziora Narie.
- Orthodicranum montanum* (Hedw.) Loeske – Dury, pień *Fagus sylvatica*, las mieszanym.
- Orthotrichum affine* Brid. – Dury, przydroże, pień *Tilia cordata*, *c. spor.*; Kretowiny, pień *Salix fragilis* nad jeziorem Narie, *c. spor.*
- O. pumilum* Sw. ex anon. – Kretowiny, przydroże, pień *Acer platanoides*, *c. spor.*
- O. speciosum* Nees – Dury, przydroże, pień *Tilia cordata*, *c. spor.*; Kretowiny, pień *Salix fragilis* nad jeziorem Narie, *c. spor.*
- Plagiomnium affine* (Funck) T. J. Kop. – Kretowiny, bór mieszanym.
- P. cuspidatum* (Hedw.) T. J. Kop. – Kretowiny, murek.
- ! *Pleurozium schreberi* (Brid.) Mitt. – Kretowiny, bór sosnowy i mieszanym.
- Pohlia nutans* (Hedw.) Lindb. – Kretowiny, bór mieszanym, *c. spor.*
- Polytrichastrum formosum* (Hedw.) G. L. Sm. – Kretowiny, bór mieszanym.
- Polytrichum juniperinum* Hedw. – Kretowiny, bór sosnowy.
- ! *Pseudoscleropodium purum* (Hedw.) Broth. – Kretowiny, bór mieszanym.
- Perigynandrum filiforme* Hedw. – Dury, pień *Carpinus betulus* w lesie mieszanym.
- Pylaisia polyantha* (Hedw.) Schimp. – Dury, pień *Tilia cordata* w lesie mieszanym, *c. spor.*
- ! *Rhytidiadelphus squarrosus* (Hedw.) Warnst. – Kretowiny, bór mieszanym.
- Rosulabryum moravicum* (Podp.) Ochyra & Stebel [= *R. laevifilum* (Syed) Ochyra] – Dury, pień *Tilia cordata*, las mieszanym, *c. gem.*; Kretowiny, przydroże, pień *Acer platanoides*, *c. gem.*
- Schistidium crassipilum* H. H. Blom – Kretowiny, murek, *c. spor.*
- Sciuro-hypnum reflexum* (Starke) Ignatow & Huttunen – Dury, pień *Fagus sylvatica* w lesie mieszanym, *c. spor.*
- Syntrichia ruralis* (Hedw.) F. Weber & D. Mohr – Kretowiny, przydroże, bór sosnowy.
- Tetraphis pellucida* Hedw. – Kretowiny, skarpa w buczynie, *c. gem.*
- ! *Thuidium assimile* (Mitt.) A. Jaeger [= *Th. philibertii* Limpr.] – Kretowiny, bór mieszanym.
- Tortula muralis* Hedw. – Kretowiny, murek, *c. spor.*

Summary. A contribution to bryoflora of the vicinity of Morąg (Masurian Lakeland). The Mazury Lakeland has fairly well known bryoflora, but overwhelming majority of the data were published before the Second World War. This paper is a contribution to the knowledge of bryoflora of the vicinity of Morąg town. Herbarium specimens were collected in the first half of August 1992 on two stations located near Dury and Kretowiny villages, both in Bd 39 ATMOS gride square. The list contains 52 species and one variety of bryophyta. One species (*Homalia trichomanoides*) is strictly protected and 10 species (for example *Dicranum polysetum*, *Eurhynchium angustirete* and *Hylocomiadelphus triquetrus*) are partly protected in Poland. Localities of *Hypnum pallescens*, *Mnium stellare*, *Perigynandrum filiforme* and *Sciuro-hypnum reflexum*, considered as montane species in Poland, are also worth mentioning.

LITERATURA

- DIETZOW L. 1938. Die Moose Altpreußens und ihre Standorte. s. 84. Buchdruckerei R. Leupold, Königsberg (Pr.).
- KLINGGRAEFF H. 1893. Leber- und Laubmoose West- und Ostpreussens. xiii + s. 317. Comissions-Verlag von Wilhelm Engelmann in Leipzig, Danzig.
- STEBEL A. 2006. The mosses of the Beskidy Zachodnie as a paradigm of biological and environmental changes in the flora of the Polish Western Carpathians. s. 347. Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach & Wydawnictwo Sorus, Poznań.

ADAM STEBEL, *Katedra i Zakład Botaniki Farmaceutycznej i Zielarstwa, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, ul. Ostrogórska 30, PL-41-200 Sosnowiec, Polska.*

Przyjęto do druku: 19.02.2010 r.

Uzupełnienia do listy porostów i grzybów naporostowych Pomorza Gdańskiego

Porosty Pomorza Gdańskiego były obiektem badań już od połowy XVII w., jednak prawdziwy rozkwit lichenologii na tym terenie można datować dopiero od czasu prac A. Ohlerta (OHLERT 1863, 1870; por. też FAŁTYNOWICZ & KUKWA 2007).

Według danych FAŁTYNOWICZA i KUKWY (2007) z Pomorza Gdańskiego znanych jest 565 gatunków porostów, 69 grzybów naporostowych i 12 innych saprofitycznych taksonów blisko spokrewnionych z porostami i często umieszczanych na listach razem z nimi (łącznie 646 gatunków). W wyniku ostatnich badań, zarówno terenowych, jak i literaturowych, stwierdzono kolejne gatunki nie podawane z tego regionu przez FAŁTYNOWICZA i KUKWĘ (2007). Celem tej pracy jest zebranie danych publikowanych i niepublikowanych o tych taksonach i uaktualnienie wiedzy o lichenobioocie Pomorza Gdańskiego. Na liście gwiazdką (*) oznaczono grzyby naporostowe, natomiast przy saprotrofach umieszczono plus (+).

W wyniku badań do listy należy dodać 27 gatunków, z których 14 to porosty, 10 grzyby naporostowe (w tym jeden śluzowiec umieszczany na listach w obrębie tej grupy) i 3 grzyby saprotroficzne. Jeden z grzybów naporostowych, *Pronectria minuta* Motiej. & Kukwa, został opisany jako nowy dla nauki na materiale pochodzącym m.in. z Pomorza Gdańskiego (MOTIEJUNAITE & KUKWA 2008). Pięć gatunków porostów, *Parmotrema perlatum* (Huds.) M. Choisy, *Physciella chloantha* (Ach) Essl., *Protoblastenia rupestris* (Scop.) J. Steiner, *Punctelia jeckeri* (Roum.) Kalb i *Thrombium epigeum* (Pers.) Wallr., oraz jeden grzyb nażywiczny, *Sarea difformis* (Fr.) Fr., są podawane w tej pracy po raz pierwszy dla tego regionu. Notowania *Parmotrema perlatum* i *Punctelia jeckeri* są także pierwszymi na północy Polski. Na podstawie otrzymanych wyników można stwierdzić, że Pomorze Gdańskie ciągle stanowi interesujący obiekt badań lichenologicznych.